

Fietsen door de Meetjeslandse bossengordel

(foto: Ludo Goossens)

Verspreid in het centrale deel van het Meetjesland liggen heel wat bossen en kleinere bosjes. De belangrijkste doelstelling die het Streekplatform Meetjesland in haar studie *Bosuitbreiding Meetjesland uit 2003 (!)* vooropstelde, was om die bossen (opnieuw) met elkaar te verbinden tot één grote bossengordel. Die studie werd overigens uitgewerkt samen met alle betrokken sectoren: natuur, toerisme, landbouw, economie, zorg.

De Meetjeslandse bossengordel loopt van Burkel in het westen tot de Oosteeklose Bossen in het oosten, via het Drongengoed, het Keigat en de Lembeekse Bossen. Zo'n uitgestrekte bossengordel is een unieke plek om uren- of dagenlang in te fietsen en wandelen. Bossen voorzien onze regio niet alleen van zuivere lucht, maar doen ook dienst als gratis airco tijdens hittegolven, terwijl ze bij regenweer gigantische sponzen zijn. Grote, aaneengesloten bossen zijn ook essentieel voor heel wat planten- en diersoorten die we aan razendsnel tempo verliezen door versnippering en alle daarmee gepaard gaande problemen.

Gelukkig is er intussen veel gebeurd om die bossengordel beter te verbinden, vooral via boomplantacties van Natuurpunt, het Agentschap voor Natuur en Bos en de Provincie Oost-Vlaanderen. Tegelijk is nog veel mogelijk. Tijdens deze fietsroute kan je zelf ontdekken hoe de bossengordel er momenteel uit ziet. Op deze route rij je vooral rond de bossen, omdat dit een beter beeld geeft over hoe het gesteld is met de bosuitbreiding. Bovendien zijn de paden dwars door de bossen niet altijd haalbaar als je niet beschikt over een mountainbike.

Bosranden zijn dikwijls de meest interessante plaatsen voor dieren en planten, want ze kunnen er de voordelen van zowel bos als open veld meepikken. Hou de bosranden in de gaten, op die plekken krijg je gemakkelijk reeën te zien, vooral 's morgens vroeg en bij valavond.

Start

De centrale startplaats is de parking in Het Leen, van waaruit de twee fietslussen

vertrekken. Je kan hier de auto parkeren. Voor de westelijke route kan je ook starten aan parking POL (Urselseweg). Voor de oostelijke richting is ook de parking aan de Lembeekse Bossen (Tragelstraat Lembeke) geschikt.

Afstand: 35 km (richting het Drongengoed) en 15 km (richting Lembeekse Bossen)

Bewegwijzering: gebruik het kaartje of de gps-tracks op www.npmeetjesland.be/ fietsenwandel

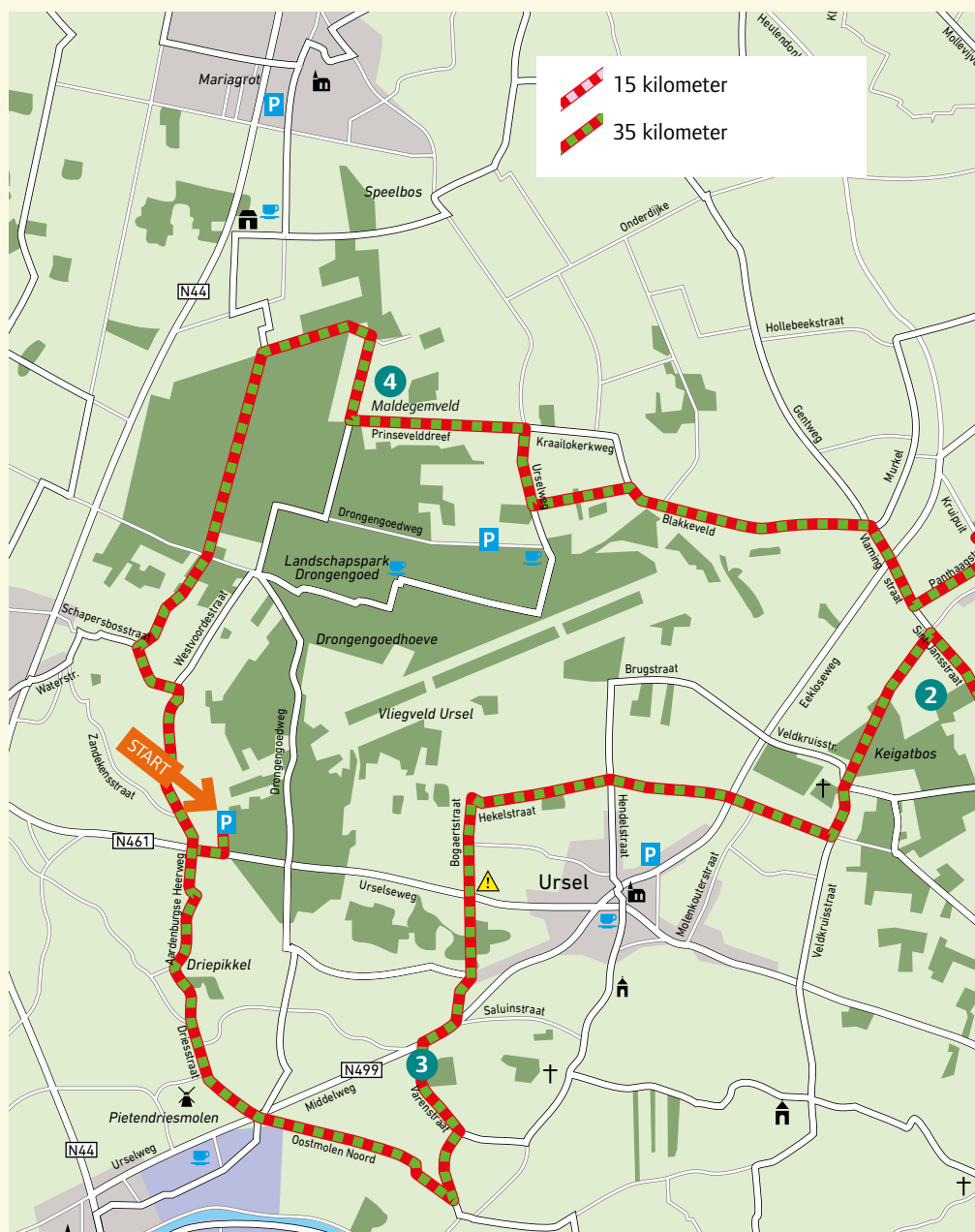
De Europese rode eekhoorn is goed ingeburgerd in onze Meetjeslandse bossen (foto: Filip Van den Bossche)

1 Het Leen: van munitiedepot tot openbaar bosgebied

Dat Provinciaal Domein Het Leen een bewogen geschiedenis kende, is het minste wat je kan zeggen. Ooit was het een ondoordringbaar moerasbos (vandaar wellicht de ferme muggen die nu nog in dit gebied voorkomen). Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd het gebruikt als opslagplaats voor munitie. Nog steeds liggen bepaalde vijvers vol munitie. Ook de betonnen paden dateren uit deze periode. Na een onrustige periode kwam het domein in 1973 in handen van de provincie. Intussen is Het Leen een gevestigde waarde onder de Vlaamse bossen. Het is ook zeer goed onderzocht. Dit jaar nog werkten vrijwilligers van Natuurpunt aan een grootschalige inventarisatie van het gebied. In Het Leen werden tot nu toe 4.500 verschillende organismen gedetermineerd, van algen en paddenstoelen tot grote zoogdieren.

2 Het Keigatbos: mix van verschillende bosjes

Het Keigatbos is een aaneenschakeling van kleinere bosgebieden. Het eerste dat je passeert is het Pasterhuyzenbos. Het is een stukje loofbos in het voor de rest vooral uit naaldbos bestaande Keigatbos. Hier lag vroeger een grote veldvijver waarin men vis kweekte. Later werden in dit gebied rabatten aangelegd (net zoals in Het Leen) zodat men op die hoger geleden dus drogere bermen bomen kon planten. Momenteel beheert Natuurpunt Zomergem dit bos, onder meer met de aanplant van nieuw bos op de open plek. Hier kan je gerust even de benen strekken voor een bewegwijzerde lus van een kilometer door het bos. Wat verder, aan het Veldkruis, heeft Natuurpunt Zomergem het Berhoutbos verworven en er een mooi wandelpad aangelegd. Andere delen van de Keigatbossen zijn privé en dus niet toegankelijk.

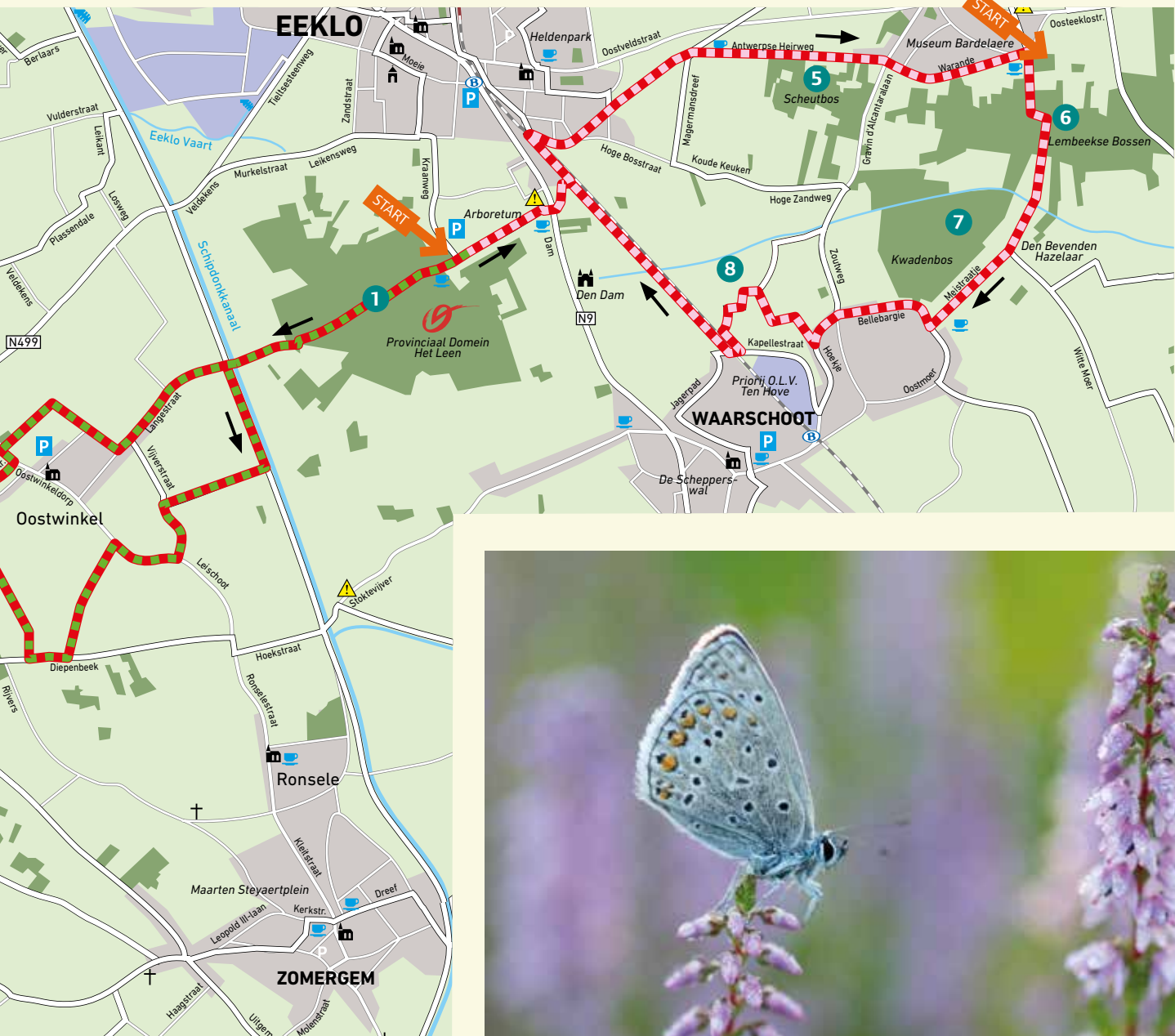

3 Het Kattenbos: avontuurlijke brugjes rond voorjaarsbloeiers

Merk het grote verschil met de naaldbossen van het Keigat. Dit lager gelegen moerasbosje is vooral gekend vanwege zijn voorjaarsbloeiers zoals dotterbloem, bosanemoon en sleutelbloem. Stap er gerust even binnen en hop van het ene naar het andere brugje. De korte wandelroute door dit bijzonder bosje duurt nog geen half uurtje. Werp achteraan in het bos door de bomen ook een blik op het open veld, het Zegbroek. Daar plaatste Natuurpunt Maldegem-Knesselare een nestpaal voor ooievaars, voorlopig zonder succes.

Het Kattenbos, een avontuur voor groot en klein (foto: Ludo Goossens)

4 Het Maldegemveld: zand en klei

Onderweg naar hier voelde je heel goed dat het Drongengoed voor een groot stuk is aangeplant boven op de cuesta. Het Maldegemveld ligt op die 'cuesta van het Meetjesland', een langgerekte rug die zich uitstrekt van Oedelem tot Zomergem, met een hoogte tot 29 meter. De unieke bodemsamenstelling van zand bovenop een laag klei, is de ideale voedingsbodem voor allerlei speciale plantensoorten.

De laatste jaren heeft ANB (Agentschap voor Natuur en Bos) in het Drongengoed grote werken uitgevoerd om het naaldhout, dat in veel gevallen al aangetast was door de schorskever, om te vormen naar heide. Eens je in het open veld komt, rij je dwars door

Icarusblauwtje op struikheide, een typisch beeld voor het Maldegemveld of het Heidebos (foto: Ludo Goossens)

het Maldegemveld. Dit uitgestrekte veldgebied wordt door Natuurpunt Maldegem-Knesselare hersteld in zijn historische vorm: naaldhout wordt vervangen door heide, struweel en inheems loofbos van eik en berk.

Er kwamen vennen en poelen, en bemeste akkers en graslanden werden omgevormd tot nieuw bos of bloemrijke graslanden. Op die manier werd het ideale leefgebied gecreëerd voor vogels als de nachtzwaluw en boompieper.

5 Het Scheutbos: deels gered van verkaveling

Het stukje fietspad op de oude treinbedding die van Eeklo tot Zelzate loopt, brengt je naar de Antwerpse Heirweg. Deze Romeinse weg loopt verderop dwars door de Lembeekse Bossen, nadat je op je rechterkant het Scheutbos bent gepasseerd. Een actie van Natuurpunt en Partners Meetjesland en Natuurpunt Eeklo-Kaprijke-Evergem, hierin gesteund door het gemeentebestuur van Kaprijke, politicus Koen Loete en toenmalig minister Joke Schauvliege, voorkwam begin dit jaar dat ook dit laatste stuk van het Scheutbos werd verkaveld. ANB heeft het grootste deel van het bestaande bos gekocht en ook extra gronden aangekocht en beplant.

Het Bellebargiebos, gekend voor zijn zwammen (foto: Ludo Goossens)

6 De Lembeekse Bossen: strandwandeling op de dekzandrug

Eenmaal de Gravin d'Alcantralaan overgestoken, zie je links en rechts hoe in de jaren 1970 een belangrijk deel van de Lembeekse Bossen werd verkaveld tot bouwgrond, met een grote villawijk tot gevolg. Een lot dat vele bosgebieden in Vlaanderen in die tijd was toebedeeld. Ook de uitgebreide horecafaciliteiten aan de Heihoek zijn een typisch voorbeeld van Vlaams toerisme. Hier dwars je de Lembeekse Bossen, met uitlopers tot de Oosteeklose Bossen, die grotendeels op de dekzandrug Maldegem-Stekene liggen. De aangeplante naaldbomen deden vroeger dienst als steunbalken in de mijnbouw. Het hout begon immers te kraken op het moment dat een mijnengang dreigde in te storten, een signaal voor de mijnwerkers om de mijnengang te verlaten. Nu worden die naaldbossen stelselmatig vervangen door gemengd loofbos.

De slanke sleutelbloem vind je in het voorjaar onder meer in Het Leen, het Kattenbos en Burkel (foto: Ludo Goossens)

7 Het Bellebargiebos: bijzondere bescherming

Links ligt het Bellebargiebos, ook wel Kwadebossen of Bakkersbossen genoemd. Het is 86 hectare groot en werd door de Vlaamse Gemeenschap in 2003 aangekocht. Het wordt als enige in onze regio Europees gemonitord vanwege zijn grote ecologische waarde en is daarom ook geen houtproductiebos. Bijzonder waardevolle planten zoals dalkruid, bosanemoon en salomonszegel wijzen erop dat het bos een verre geschiedenis heeft. Men noemt deze planten daarom 'oud-bos-indicatoren'. Het is een nat loofbos met heel wat oude eiken en beuken, een biotoop waar de bosuil zich thuis voelt. Het bos is bij natuurliefhebbers gekend vanwege zijn uitzonderlijke paddenstoelenrijkdom. Dat is ook de reden waarom men er het dood hout grotendeels laat liggen.

8 De Moerkes

In de Koude Keuken liggen de Moerkes, een nat grasland van 3,5 hectare dat in 2009 werd aangekocht door de gemeente Waarschoot en sedertdien beheerd wordt door Natuurpunt Waarschoot. Het is een subtiele depressie in het landschap en doet dienst als een natuurlijk waterbuffer. Omwille van die natte bodem is het gebied ook altijd gespaard gebleven van intensieve landbouw. De beheerwerken bestaan vooral uit maaien en afvoeren van het maaisel, wat voor een soortenrijke vegetatie zorgde, met prachtig gekleurde bloementapijten in voorjaar en vroege zomer. Stap gerust even af om vanaf de kijkwand het gebied te bekijken.

Niet onbelangrijk zijn de grachten en struwelen in dit gebiedje, die toelaten dat dieren zich veilig van het ene naar het andere stukje natuur kunnen verplaatsen. Dat geldt trouwens voor elk natuurgebied: het mogen geen eilanden zijn, dieren (en ook planten) moeten zich naar andere natuurgebieden kunnen verplaatsen om een gezonde populatie in stand te houden.

Lees meer over de Meetjeslandse Bossen op www.NPMeetjesland.be/natuurgebieden.

De bosuitbreidingsstudie van 2003 vind je op www.npmeetjesland.be/bosuitbreiding-meetjesland.